

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési és társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
— MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal Torda, Hidutca 32. sz.

HIRDETÉSI DIJ:

Árszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Őszinte szó a „Tordai Olvasó-Nőegylet”-hez.

A mostan megejtett népszámlálás adatai szerint Torda város népessége 11083 lélekből áll; a szaporodás a lefolyt 10 év alatt 1649 lélek; 17,3%. E számból van 5522 férfi, 5561 nő. Lakik pedig e népesség 2019 lakóházban. Vajjon e szaporulatból lehet e következtetést vonni városunk anyagi állapotára, és vajjon a népszámlálás eredményeiből csak megközelítőleg is — láthatjuk-e nyomorult és megsemmisülésnek induló embertársaink számát? Bizonyára nem. Valamint az is bizonyos, hogy e körülményeket csak azok világíthatják meg kellőleg, a kiknek alkalmuk volt minden házba belépni, minden családi tűzhelyt a valóságban megsemmisíteni. Azt mondtuk . . . lakóház, családi tűzhely! Istenem! Kérdezzük csak meg a népszámlálás ügynökeit, hogy az alsóbb, szegényebb néposztálynak minő fogalmai vannak a lakóház-

ról? Elborzadunk a hallottak felett! A népszámlálási ügynökök tapasztalatai — de meg saját meggyőződésünk alapján is — fájó szívvel kell konstatálnunk, hogy városunk nyomorultjai — a kik többnyire a külvárosi részeken zsufolódnak össze — aránylag nagy számot képviselnek a 11083 lélekből.

Állításunk indokolása végett nem czélunk szerencsétlen embertársaink életét és szenvedéseit ecsetelni, hisz a nyomor képét mindnyájan ismerjük, a szegénység szenvedését minden érző szív tudja — csak annyit hozunk fel, hogy ezen szép multu s nagyságra nézve az ötödik helyen álló erdélyrészi városunkban egyetlenegy szeretet- vagy árvaház, egyetlenegy szegény- vagy menedékház, vagy ily irányu jótékonyaságu egyesület sincsen.

Egyuttal azonban be kell vallanunk, hogy fejlődésben lévő városunk, a sok égető szükség súlya alatt, ha ily intézeteket nem is létesíthetett, azért lankadatlan buz-

galmu nők és férfiak — egy évben, legalább egyszer gyűjtések útján mégis segítnek a kiválóbb és fájóbb sebeken; valamint azt is föl kell említenünk, hogy a „Tordai Olvasó-Nőegylet”, a szépirodalom pártolásán kívül, nagyon sok nyomorult embertársunk karácsonyi és ujévi ünnepnapját tette meleggé és boldogítóvá.

A midőn ezeket bevalljuk és elismerjük s a midőn érezzük, hogy e fáradságok az emberiség legelső és legigazibb elismerésére és köszönetére méltók: egyuttal azonban azt is ki kell nyilatkoztatnunk, hogy az eddigi segítség — a különösen most tudomásunkra jött nagy szükséghez képest igen elenyésző csekély és hogy e tevékenység nagyobb kiterjedésű is lehetne s a jó lelkek tábora talán meg is tiszteresedhetnék.

Az ember szelleme és gondolkozása a modern kor rohamos fejlődése alatt, a baljóslatu létérti küzdelemben, már túl van a közép-

AZ „ARANYOSVIDÉK” TÁRCZÁJA.

Miért nem korcsolyázunk sem én, sem a feleségem?

A napi munkától fáradtan, s a hidegtől jól átfázva érkeztem haza a hivatalból. Otthon feleségem szokatlan előzékenységgel fogadott. Kati szakácsné nem tört el semmit, Máli szobaleány nem bosszantott meg, újságoló feleségem vidáman.

Ebédkor kedvencz ételleim kerültek az asztalra.

Ez szeget ütött fejembe, de egyszersmind bátorságot öntött belém, mert tudtam, hogy most olyan dologról lesz szó, a hol nekem nehéz szerepem lesz.

A mit már rég idő óta nem tettem, kezdettem fenhangon beszélni: Hibát kerestem mindenben. Feleségem szelid szavakkal csendesített. Kicsiny kezeivel meg-meg simogatta fejemet.

Én Istenem, én Istenem, mi lesz eből? de jöjjön a minék jönni kell, gondolám magamban.

Édes férjem; (!!) ma itt volt Linuska és . . . Talán szóváltásotok volt? Dehogyan volt, hanem azt beszélte, hogy Gyuszi korcsolyát vett neki, s járnak a jégre.

Azt bizony jól teszik, a korcsolyázás egészséges dolog, feleltem én.

Lásd édes férjem, én is épen így gondolkodom, s meg is ígértem Linuskának, hogy mi is fogunk korcsolyázni.

Mi is!! de már erre ijedten szöktem fel székemről, mely felborult és kicsibe mult, hogy Tercsikét le nem ütő lábáról.

Ugyan édes feleség! Én ilyen természetel, s te a ki már . . .

Semmi czélzás! kezdé egy octávval fejebb, kikérek magamnak minden illetlen megjegyzést. Még ma meg veszed a korcsolyát, s holnap délután korcsolyázunk. Punktum!

Én nem fogom megvenni a korcsolyát, s holnap nem korcsolyázunk. Punktum!

De már erre Tercsike, Juliska, Ellácska, Ninuska egyfelől, feleségem másfelől sirásra vették a dolgot. Tata, tata ugy-e veszel korcsolyát elviszel minket is a jégre? Feleségem a divánra dőlt, a férjek keményszívűségét, s az ő véghetetlen szerencsétlenségét emlegetve, zokogott, zokogott, keservesen.

Én édes teremtmény mit csináljak?

Feleség ne légy gyermek, ne sirj, megveszem a korcsolyát.

Az én jó kis feleségem nem sirt többet, s visszatért a házi béke.

Azonnal korcsolyákért küldöttem.

Másnap délután 4 órakor korcsolyáinkat kezeinkbe véve, elindultunk a jégre.

Szép menet volt. Elöl ment Tercsike Juliskával, utánna Ellácska Ninuskával, karjaikon a szijra fűzött korcsolya. Végül jöttünk én s a feleségem.

Hova hova Vilmos? kérdé egy barátom

kor ideális világnézetén; a troubadour-románczok tündéres dallamait a vas-szörnyetegek mogorva alakja és tompa hangja váltotta föl.

A midőn a hitben rejlő csodaszerűség és az istenség eszméjének idealisticusabb hatása az embert nyomorogni és megsemmisülni nem engedte: ma az exact-igazságok után rajongó elme nagyon, de nagyon sok esetben megdermedni hagyja; az elfojtott hangot és az ezzel járó kérő, esdő arczkifejezést -- nagyon, de nagyon sok esetben megérteni nem akarja.

Szóval, az élet nem tündéri álom már, hanem rideg valóság: önző és erős létérti küzdelem; kemény harc, melynek hatása a kisedek és az árvák, a nyomorultak és az erőtelenség korai elpusztulásában — fájdalom — nagyon sokszor nyilvánul! Hiszen ki ne olvasta volna szép szellemű közoktatási miniszterünk a napokban alig elhangzott szavait, mely szavak a társadalmat figyelmeztető szavak voltak: „a gyermekhalandóság minálunk óriási.“ S ha a társadalom terén az emberiség boldogítása jut eszünkbe: lehetetlen, hogy első sorban a nőkre ne gondoljunk. Hisz hol találjuk meg azt a gyöngédséggel párosult ügyességet és buzgalmat, a mely a kevésből is sokat alkot s a kevésből is sokakat gyógyít? Hol találjuk meg az idealismus hatása alatti azon elmét, a melyen a realismus tulhajtásai árnyat még nem vetettek; hol leljük föl azt a szeretetet, a mely az anyai szeretetben nyer eszményi fényt s a mely-

menetközben. Megyünk a jégre vetém oda büszkén. Feleségem hálás mosolyal tekintett reám. Megérkeztünk. Beletelt egy félóra mig korcsolyáinkat felkötötték; a gyerekek már kint bugdáncoltak.

Készen vagy feleség?

Egy perczig megállottunk a bemenetnél. A jégen uralkodó élet festői látványt nyújtott. A hölgyek rózsás arczzal, gyorsan suhantak el előttünk. Jöttek egyenként, párosan, hármával, nevetve, vidáman.

Az ember azt hinné, hogy télen a vigáság csak meleg szobában üthet tanyát, pedig az öröm és gyönyörűség virága a szabad ég alatt is fakad.

Valaha én is tudtam korcsolyázni, fél lábbal mint a nyíl repültem tova. De akkor, talán mert régen volt, ha elestem és megütöttem magam, nem fájt nagyon, s most fellelkesülve a látottakon, megfogtam feleségem kezét és magyarázni kezdém: mikor azt mondom, hogy egy, akkor jobb lábbal indulunk, kettőre bal lábbal. Megértted?

nek alapsugara az emberiség szeretete? És hol nyerhetjük meg a biztos és mélyreható siker alapfeltevéleit? A nő lelkében, a nők egycsitett szeretetében és erejében!

Ezért fordulunk a nőkhez, a „Tordai Olvasó-Nőegylet“-hez. Vegye figyelmébe ez elmondott pár szót. Adja Isten, hogy a nőegylet történetében változás történjék, a következő év kezdetén már mint „Jóteknő Olvasó-Nőegylet“-et üdvözölhessük. Vajha a humanismus nevében tett eme kérő szavaink, minél több emberszerető szívet nyerne nek meg!

* *

A Jósika Miklós emléktáblája ügyéhez.

Torda, 1891. február 3-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Az ön által szerkesztett „Aranyosvidék“ című lap 1-ső száma mondhatom nagyon kellemesen lepott meg. Ugy a kiállítás, mint a rovatok beosztása — szerény nézetem szerint — egy kisebb körben forgó heti lap minden kívánalmainak megfelel.

Rég éreztük ennek hiányát. Szükség volt reá. Mert vannak ebben a vármegyében egyes olyan kérdések ugy közgazgatási, közművelődési és társadalmi téren, a melyeknek megbeszélése jó irányba terelése egy országos lap keretében nem foglalhatnak helyet; de egy vidéki lap ezekkel foglalkozva a közjó érdekében hasznos és eredményes szolgálatokat kell hogy tegyen és tehet is.

Az „Aranyosvidék“ első cikke nekem egy régi tervemmel foglalkozik: Br. Jósika Miklós, a magyar regény irodalom úttörője, megteremtőjének születési háza emléktáblával leendő megjelölésével.

Meg. Kinek integetsz? Linuskának ki férjével közeledik felénk. Na most indulhatunk. Egy, kettő, egy, ket . . . Nem tudom mi történt velem tovább. Fejem a jegen nagyot koppant, lábaim a levegőben kalimpáztak. Én egy felé, feleségem másfelé gurultunk!

Segítség után kiáltottam, s a közelben levők összefutottak. Feleségemet felemelték és kivitték a jégről. Engem azonban ott hagytak. Tercsikéék körül vettek és sirva biztattak, hogy keljek fel. Körültapogattam magam, s miután meggyőződtem, hogy sem kezem sem lábam nem tört ki, felkeltem valahogy, és az ismerősök sajnálkozásai közben, a ballábamról lehullatott korcsolyát kezembe véve kisántikáltam a jégről. Feleségemhez érve lassu hangon mondám: gyereink haza feleség.

Otthon egész este rakta fejemre a hideg borogatást. Kérdésemre, hogy megütötte-e magát? Azt felelte: nem . . . Többé sohasem hívott a jégre.

ss. cz.

Rég foglalkoztatott engemet e kérdés; kerestem a módot és alkalmat annak kivételére.

1883. évben Torda város képviselő testületéhez indítványt adtam be a br. Jósika Miklós születési házának emléktáblávali megjelölése iránt.

A képviselő testület indítványomat 38. jegyzőkönyvi szám alatt elfogadta, s egy bizottságot küldött ki e célra, pénzügyítés és a további teendők elintézésére. . . . A küldöttség egész odaadással igyekezett megbízatásának megfelelni, különösen kiemelve Dr. Wolf Gyula és Dr. Szentpéteri János urakat.

Fájdalom, a közöny sőt az akkori intéző körök egyes befolyásosabb tagjainak az ügygel szemben tanúsított merev állásfoglalása a küldöttség buzgóságát lehangolta, a további működést sikertelenné tette. Magamra maradtam, de nem hagytam fel az eszmének, habár későbbi megvalósíthatása reményével.

Jobb ösmerőseim között gyűjtettem, a begyűlt összegeket esetről-esetre a tordai kisegitő pénztárba helyeztem el gyűmlöcsözés végett. Gyűjtésem eredménye 177 frt 20 kr. a tordai kisegitő pénztár 3871 számú betéti könyve tanúsítása szerint.

Ugy hallottam, hogy e célra a tordai olvasó-nőegylet Dulló Jánosné ő nagysága kezdeményezésére szintén gyűjtött, mekkora az összeg arról tudomásom nincsen.

Reméllem, hogy a tkts. szerkesztő ur felszólalása lendíteni fog a dolgon s egy pár év alatt városunk szülötte a koszorus író báró Jósika Miklós születési házat emléktábla fogja díszesíteni.

Fogadja a tkts. szerkesztő ur tiszteltem nyilvánítását.

Rédiger Béla.

Levél az „Aranyosvidék“ Szerkesztőjéhez

— egy falusi embertől. —

Tekintetes Szerkesztő ur! S igaz volna az a hír, hogy önök — városi emberek — újságot akarnak szerkeszteni megyénkben? Ha igaz, akkor én nagyon üdvözlöm önöket; ha pedig nem igaz, nem kárhoztatom ugyan, de nem is mondok valami nagyon dicséretes dolgot. S ezt ne tessék rossz néven venni, mert kérem alásan! ha már mi falusi emberek is belátjuk azt, hogy a művelődésnek egyik leghatalmasabb tényezője, sőt az elméleti és gyakorlati műveltségnek, az ideális és reális emelkedésnek kizárólagosan feltétlen tényezője az emberekkel való érintkezés: akkor önöknek, tisztelt uraim! mint előkelőbb embereknek, sokkal inkább be kell ezt látniuk. De tudják is az urak, hiszem, jobban mint mi, hogy mit kell tenni. Ismerik az ország kulturális mozgalmait, ismerik még az idegen országokat is, s az idegen viszonyokkal össze tudják hasonlítani a mi viszonyainkat. Tudják továbbá, hogy nem csak kenyérrel él az ember stb. Sok mindent tudnak még, a mit mi nem.

Én nem hiszem, hogy azt is ne tud-

nák még, hogy az ember két részből áll: testből és lélekből „Egyenlőn kedveznünk kell mindakettőnek” írta volt egy híres poéta, — Önök városi emberek igyekeznek is e kettőt egyensúlyban tartani, a kétoldalú műveléssel, A tudós urak, ha csupán szellemi eledellel táplálkoznak, kevés kivétellel mind elpetyhüdnek, elkolikásodnak, vékony lábúak lesznek, s romlott kényes gyomrok mindjárt oda van, s a patikába többet költenek, mint a mészárszékre. Ezt az egyoldalú nevelést észrevették már a városi urak s igyekeznek jobb utra terelni a dolgot. Az iskolákban nemcsak könyvekből tanítanak, hanem tanítják az ifjakat futni, járni, birkozni, tornászni. E külön nevelési ágra már külön nevelési egyletek is alakultak az országban mindenfelé: Budapesten, Kolozsvárt, Szabadkán, Debreczenben, Marosvásárhelyt, stb. „Athletikai Club” s más czim alatt. Hallottam, hogy Hege d ü s Sándor ur, a híres nevű képviselő, elmegy Bpesten a tornaegyletbe s úgy gymnasztikál, hogy helybe! Azt pedig a szememmel láttam tavaly Kolozsvárt, hogy a tudós Felméri Lajos egyetemi professor a többi collegájával labda-kompániát alkotott, ütötte a labdát s futott utána, mint egy czicze-futó leánya. Voltak a kompániában eltes urak, fiatal athleták, egyetemi polgárok, fényképészek, tanárok stb. gyönyörű kis republika! Szinte keve kerekedik az embernek oda állani, de nekünk mezei embereknek már nem szükséges oly életkérdésből a labda; mi a rendes napi foglalkozásunkkal össze tudjuk ronesolni a testünket sokszor kellettén tul is. — S hogy messze ne menjünk, már ott Tordán is vannak olyan urak, kik efféle testroncsoló játékot folytatnak, mit már a falusi gyermekek is (saját károokra) kezdenek elhagyni: labdázunk s mennek képzett rókavadászatra, sőt némelyik olyan szerkerre ül, a melyet ő maga hajt.

Nó hát kérem, ez mind azért van, hogy az illetők — vagy tisztán belátják, vagy pedig csupán a vak ösztön sugja nekik, hogy magára a szellemfejlesztés csupán nem elégséges; hogy ember legyen az ember. A testet is kell fejleszteni, hogy legyen elég erős, hogy a nemes léleknek legyen erős védő fala, bástyája, különben a drága butorra hamar becsap a villám s tűz emészti fel. —

De kérem szépen, ha most megfordítjuk a dolgot: hát vajjon magára a test fejlesztés elégséges arra, hogy emberek legyünk? Bizony uram! nem elég. Magam is bátran felelhetek reá; mert ezt már jobban tudom mint önök is; mi érezzük ezt legjobban, itt külföldön, hogy mi csak félemberek vagyunk. Felszántjuk a földet, s ezzel kiéheztetjük testünket s épen mint a küzdő athléta, olyan fáradtak és éhesek vagyunk, aztán megesszük a kenyeret, s olyan erősek és egészségesek vagyunk e téren, mint akármelyik hős; de ezenkívül még óriási a mi éhségünk. Szerkesztő ur! Éhesek és szomjasak vagyunk az igazságra, mely alatt Jézussal egyetértve, nem csak a perlekedés igazságát értjük, hanem általában a szellemi táplálékot, mai nyelven a tudományt.

Felelhetné nekem valaki tréfásan azt,

hogy „hiszem édes bátyám uram, ott van Pesten vagy száz ujság, hozassa meg pl. az Egyetértést, tudom jól lakik vele, ha papiros galuskát csinál is.”

Nincs igaza a tréfának, mert nekünk bizony nincsen olyan sok pénzünk, sem olyan nagy gyomra nincs eszünknek, hogy az Egyetértést megtudná emészteni. A kis gyermeknek előbb csak tejet adnak s olesó ruhában járatják, aztán jön a prémes bunda s jó kamasz korában tudja megemészteni a töltött káposztát. — Mi még a csecsemő korban vagyunk, kevés melélszünk, de e kevés feltétlenül szükséges, mint a ruha az emberen, hogy megkülönböztessen az igazi vadaktól. . .

Oh, oh! Hová nem vetemedik el gondolatom! Most meg már az jut eszembe, hogy hátha sok ur nem kívánja, hogy reánk is vetődjék egy-egy sugára a felvilágosodásnak — azért, hogy míg ők magasabb, magasabb polcra emelődnek, mi csak maradjunk minél alantabb helyen; hogy annál nagyobb legyen az úr közöttünk, nehogy lábra kapjon valahogy a mellérendeltségi viszony s még valami verseny fejlődhessek ki, hanem maradjon fen minél tovább a fölé és alárendeltségi viszony. . .

De én ezt nem hiszem T. Szerkesztő ur! Csunya rágalom volna ez a gondolat, s merő tudatlanság is; mert hiszem, hogy volt eset arra, hogy a nagyok, a hatalmasok igyekeztek sötét butaságban tartani a nagy nép tömeget, csak azért, hogy ők annál könnyebben uralkodhassanak felette, az igaz. De mikor volt ez? a középkorban. S kik követték el ez eljárást? az irástudó papok és farizeusok, kik magok is felette nagy sötétségben tévelyegtek vala. Sötét gondolat csak sötét agyból születhetik.

Nagyot változott az idő:

Azonban felette céltévesztett is lenne — főleg itt az aranyoszéki székelyeknél — az a középkori törekvés, hogy a sötétségben tartással a szolgaságot ápolják bennünk; mert a szolgaságnak melegágya ugyan a butaság, de csak a resignált butaság. Mi iskolázatlanok vagyunk ugyan uram, de törekvők; inkább szilajak, mint buták; inkább a szabadságot ismerjük és szeretjük, mint a szolgaságot. Szabadság érzetünket nem a műveltség adta ugyan, csak az őserő táplálja, de annál lékezhettelebb. S százszor inkább lesz a szolgából szabad, mint szabadból szolga.

Én inkább jót hiszek és remélek, mert jót látok. Hiszen, hogy nevetek ne említsek, oly tetterős férfiak vezetik a megyei és városi közügyeket, hogy tökéletes munkásságokból a társadalom is egészséges táplálékot nyer.

Nekünk, tisztelt uram! azon kell igyekeznünk — akarom mondani, önöknek azon kell lenniök minden áron, hogy reánk alsóbb néposztályra egy kis fényt derítsenek, abból, a mit Isten adott, és ne rejsék a véka alá. Önöknek törekedniök kell, hogy ha mi szolgák volnánk szabadokká tegyenek, s ha szilajszabadok vagyunk, művelt szabadokká tegyenek. Juttassanak a felvilágosodásból nekünk is egy kicsinyt; legalább készítsenek elé a magasabb szellemi élet felfogására, azzal, hogy az olvasás és

írás-tudás mesterségével megbarátkoztatnak. Önök hivatta vannak, hogy nekünk tanítóink legyenek. Önök ezt teljesítik, midőn egy kis — noha szűkebb körű — olvasni valót szándékoznak nekünk a falusi estekre tervezett lapjokkal nyújtani. — Én ezért szívemből üdvözlöm önöket, s igyekezem realiter és idealiter segítségükre lenni. —

1891. január. 20.

alázatos szolgája
Aranyos Balparti.

Kolozsvári posta.

1891. február 7.

Zsong, bong a fejembe az a sok gondolat, a mik abba az egyetlen keskeny hátsámba kívánkoznak, a melyet a szerkesztő jó szívűsége, kiszedett más közlemények helyébe nekem átengedett. — Szent Jupiter! hát már most melyiket engedjem a sok közül előre? . . .

Én minden esetre okos férfiúnak tartom Sándor Kálmánt. Nem azért, a miért velem e tekintetben Magyarország szép asszonyai egyetértének; ők u. is mint kisasszonyok megszerették a hetvenes évek írói gárdájának nem e hétköznapi tollu tagját ugyannyira, hogy egy kedvelt szépirodalmi lap műmellékletén megjelent arcképét, a midőn nagy gyönyörűséggel mutatták, egyuttal kijelentették, hogy eme (az időben) költői ábrázatu férfiuba szerelmesek. Én azért tisztálem olyan nagyon, mert ő találta ki a tordai korcsolyázó egyletnek a Webszky fákllyát. E mellett a fákllya fény mellett gyönyörködtem én a tordai szép asszonyok és kisasszonyok korcsolya művészetében, és szavamra mondom, el voltam ragadtatva! Oly rúttinnal, eleganciával és bájjal nőket korcsolyázni még nem láttam, mint a tordai egylet jegén egy estély alkalmával.

A mi jegünkön poetikusabb, a villanylámpák koronkint vibráló fehér fénye s e mellett idylly látványt nyujtanak a fák között lejtő párok; a sport ember szemében azonban rendkívül kedves látvány a jegén művészileg izező nő, mert hajlékony és biztos muzdulataiból, erélyt, határozottságot és azt a következtetést vonja le, hogy a korcsolyázást nem mellék tekintete kért, hanem a sportért magáért üzi. És ezeket a nőknél igen jól esik tapasztalnunk.

Ugy nyakig vagyunk itt a bálokkal, hogy a „macska jaj”-tól (katzen jammer) nem hogy irni, de már jóformán beszélni sem tudok. Két nagy böjt is kellene arra, hogy az ember kiheverje. Némelyik nap három nagyobb táncmultság is esik. A farsangnak koronája volt a jogász bál. Szébbnek egy bált, már a képzelet sem festheti. A csörgő sipkát a kolozsvári dalkör diadallal viselte a Redoutban. Kapott akkora közönséget, hogy még országos dalár verseny ünnepélynek is elég lett volna. A mig csak a babérokat kötögette művészi koszorújába, reszkettek a dalárok a közönség hideg közönye miatt. A humor szolgálatában kimelegednek ők is, a közönség is, a nevetéstől; megszeretik egymást és bruderschaftot isznak.

A nemzeti színház igazgatója is meglehet elégedve a magyar ciklus sikereivel. Csaknem minden nap tejt a ház. Vasárnap kétszer is, délután s este. Jó gondolat volt ez mind a színházra, mind a közönségre.

A színház hazafias kulturális feladatát ezalatt jobban teljesíti s a mellett jövedelme gyarapodik, dacára annak, hogy a helyárák a minden testületnek engedett árkedvezmények folytán rendkívül mérsékeltek. Így van ez jól, így van ez helyesen.

Az erdélyi irodalmi életnek mindenestre érdekes eseménye Jékey Aladár költeményeinek a megjelenése. Jékey akkor ir midőn az ihlet megszállja s gondolatai szép formában jutnak kifejezésre. Az Erdélyi irodalmi társaságnak különösen hölgy közönsége szereti kiválóképen a gyűléseken időközönként felolvasó poétát. Könyve tiz évi munkásságának a tüköre. A kötetet a Közművelődés irodalmi és műnyomdai részvénytársaság oly csinál és izléssel állította ki, hogy díszére válik a kolozsvári nyomdaiparnak.

Nagy lelkesedést keltett Kolozsvár köreiben az a hír, hogy Ő Felsége a folyó évben ismételtén meg fogja látogatni az erdélyi részeket. Most a midőn hazarészünk erőtől duzzadó karokkal küzd, hogy az elszigeteltség akadályait eltávolítsa, e látogatás, mely a Beszterce vidékén tartandó nagy hadgyakorlatok alkalmából fog történni nagy mértékben fogja a nagy világ figyelmét és érdeklődését reánk, a minnek a jó eredménye, bizonyára meg is lesz.

Sz.—ő.

HIREK.

— **A tordai kaszinó** f. hó 1-én tartotta meg Albert János elnökle alatt alakuló közgyűlést. Elnök a közgyűlést megnyitván, dr. Bogdánfy Lajos titkár olvasta fel a részletes jelentését, a melyből kitűnik, hogy a kaszinónak mult évi bevétele volt 1891 frt 65 kr. Kiadás 2672 frt 53 kr.; s így a többlet kiadás tett 780 frt 88 kr. A kaszinónak jelenlegi vagyona: a) a pénztárnok kezénél 123 frt 11 kr.; b) kisegítőbe elhelyezve 4616 frt 89 kr.; c) takarékbba 856 frt 79 kr. összesen 5596 frt 79 kr. Járt a mult évben a kaszinónak 9 politikai, 5 szépirodalmi, 3 élcz és 3 szaklap, és volt a kaszinónak 120 tagja 8 frt évi díjjal. A könyvtárban van jelenleg 587 kötet munka. A helyeslőleg tudomásul vett titkári jelentés után, az elnök a maga és tisztársai nevében állásairól leköszönvén, fölhívta a közgyűlést az új tisztviselők és választmányi tagok megválasztására; mire közfelkiáltással a régi tisztviselők újra meg lettek választva. A kaszinó alapszabályai átdolgozására egy bizottság küldetett ki. Ezekből látható, hogy az új helyiségbe költözött kaszinó pár év alatt helyre pótolja rendes jövedelméből a mult évben felmerült 981 frt 08 kr. menő kiadást. Csinos, és az újabb kor követelményeinek megfelelő kényelmes berendezésünk volna, de van még egy nagy hiány, az, hogy nincs egyletünknek egy külön társalgó terme. És ezt nagyon sokan érezzük. — Ugyanis számos oly tagja van egyletünknek, ki nem kártyázik és nem biliárdozik. Ha üdülés végett fel jön a kaszinóba, alig verődik össze három ember, azok valamelyikét mindjárt oldalba „genirozza” valamelyik dákó, és ha onnan a másik terembe menekül, ott akárhány kártyázó tagtárs mérgeskedi el magától, mert nem tehet róla, de ki nem állhatja a gibiczkedést! Ezek aztán „küszöbbről-küszöbbre járnak, hol be,

hol ki,” de azt a pihenést, mit napi elfoglaltatásuk után megvárhatnának, s melyet a társalgó körben kívánnának felkeresni, nem találhatják fel. Két esetben segíthetnének a bajon. Vagy úgy, hogy kibéreljük a kaszinó-szolga által használt jelenlegi lakást, s ez esetben a földszinten bérelünk részére egy szobát; vagy pedig úgy, hogy a könyvtár szobát deszkafallal kettőbe osztjuk. Bár melyik esetben, lesz egy zug, hol a kaszinó „társalgó kör” czimének megfelelő helyiséget nyer. Sürgősen felhívjuk a t. választmány figyelmét e körülményre. *

— **A kebelesített polgárság** gyűlése volt február hó 1-én a városi bálterem helyiségében. Több mint 600 tag vett részt. A gyűlés első tárgya volt a Király erdeje, melyre nézve a zárlatot a miniszterium feloldotta, s a kebelesített polgárságot utasította, hogy jogát per útján érvényesítse. Határozatott, hogy mielőtt perre kerülnének, a gyűlés 3 tagu küldöttséget küldjön ki, mely bizottság a város által választandó három taggal s közösen választandó elnökkel a békés kiegyenlítést próbálják meg. Második tárgy volt a kebeles polgárok névsora összeállítás. Határozatott, hogy azok, kik az előző névjegyzékekben netán benne voltak, s kihagyattak, továbbá kiknek felvétele ellen kifogás tétetett, folyó hó 15-ig írásban adják be igazoló kérésöket az elnökhöz. Ezen határidő lefolyta után az előző határozatnak megfelelőleg a névsor végleg ki fog nyomtatni, s a kir. közjegyző kezéhez letétni. Harmadik tárgy volt Rédigér Béla elnök megbízatása a regále kártalalanítás keresztül vitele iránti teendőket illetőleg.

— **„Torda öcsaládai”** czimű lapunk szerkesztője által irt munkából a már megvásárolt 430 példányt egy 3 tagu bizottság a napokban fogja a kebelesített polgárok között kiosztani. Ideje is, mert sokan várják.

— **Kardos József** mérnök II. osztályu kir. mérnökké lett előléptetve. Szerencsét kívánunk a megérdemelt sikerhez.

— **Az E. M. K. E. választmánya** folyó hó 11-én d. u. 3 órakor tart ülést gróf Bethlen Géza főispánunk elnökle alatt.

— **Molnár Géza** városunk szülötte, ki mint pótbíró volt a budapesti kir. ítélőtáblához beosztva, a nagyváradi kir. táblához bíróságot nevezetett ki. Ismerői közt általános örömet okozott a megérdemelt kitüntetés.

— **Torda-Aranyosvármegye népessége** a legújabb népszámlálás alapján. 1) A tordai járásban (35 község) van 6447 ház; a férfiak száma 15047, a nők 15054. 2) A m.-ludasi járásban (29 község) van 6393 ház; a férfiak száma 14442, a nők 14444. 3) A felvinczi járásban (18 község) van 3460 ház; a férfiak száma 7816, a nők 7601. 4) A torozkói járásban (21 község) van 4603 ház; a férfiak száma 9196, a nők 9036. 5) Az alsó-járai járásban (27 község) van 3351 ház; a férfiak száma 7861, a nők 7810. 6) A topánfalvi járásban (10 község) van 6037 ház; a férfiak száma 14322, a nők 14725. 7) Torda várossában van 2019 ház; a férfiak száma 5522, a nők 5561. 8) Felvinczen van 457 ház; a férfiak száma 913,

a nők 956. E szerint vármegyénkben (142 község) van 32767 ház; a férfi nemelők száma 75119, a nők száma 75187. Az összes népesség 150,306; növekvés a népesség tekintetében e szerint vármegyénkben 9.9/10 perczent.

— **Változások Torda-Aranyosmegyében** az állam erdészeti szolgálat körében. Misselbacher Nándor tordai m. s. faraktár gondnok kineveztetett ellenőrködő főerdésszé Lippára. A megürült állásra Godina Lajos m. k. erdészjelölt helyettesített. Topánfalván, Gondol Dezső erdész a vidrai erdőgondnokságtól a topánfalvi gondnokság vezetésével bízott meg. A vidrai erdőgondnokság vezetésére pedig Kimetty János erdész Mármaros-Szigetről nevezetett ki: Topánfalváról Sűgár Károly Sőovárra erdészjelöltté nevezetett ki.

— **Egy anya nélküli árva fiu.** A tordai kir. tszék nem rég hozta meg Kishánya havasi Mark Tománé gyermek gyilkossági bűntényében lapunk más helyén említett ítéletét. E kegyetlen édes anyának 3 éves gyermekét csakis a véletlen mentette meg saját anyja gyilkos kezétől. Az anya most, mint elítelt fogságban van; a kis hátramaradt Márk Juon pedig — más gondozás hiányában — a fogházfelügyelőnek van átadva ideiglenes gondozás végett. Az emberi könyörületesség legszebb munkáját végeznél az, a ki a szép kis gyermeket magához venné, s ez által a tulajdonképpen anyja helyett egy más édesebb anyát illetőleg gondviselőt adna az ártatlan kis árvának.

Törvénytészi csarnok.

A lelki állapotok buvárlására legalkalmasabb a bíróságoknál előforduló bűnösök lelkülete. Különösen élénk megvitatás tárgyát képezi a szándék és ennek keletkeztere befolyással levő akarat elhatározás. Ily praecite nyilatkozott a szándék azon büntettnél is, melynek elkövetése miatt állott a kir. törvénytészi előtt Márk Tománé szül. Bokán Szavina kisbányai illetőségű asszony, ki szándékos emberölés büntettségével volt vádolva.

Az eset a következő. Márk Tománé szül. Bokán Szavina már pár év óta özvegy volt. Két gyerekkel egy öt éves leány, s egy három éves fiuval maradt el férjétől, szegény állapotban. Idő folytán szerelmi viszonyba lépett egy kisbánya havasi férfival, kitől 1890. okt. 9-én leánya született. E gyermekének elvágta nyakát 1890 okt. 14-én egy közönséges fanyelű bicsokkal. A vena jugularis és arteria carotis véredényeket vágta el. Az orvosi vélemény úgy nyilatkozott, hogy az életműködésre ily fontossággal bíró s jelentékeny ürterü véredények átmetszése feltétlenül s pár percz mulva halált hozó. A gyermeket halva kapták meg. Az anya is kétségbe esett, hisz ő is állítása szerint ki akarát oltani önnönmaga életét. Tettét töredelmesen bevallotta, hozzá tévén, hogy kínai között s elhagyatottsága közben fogamzott meg az eszme agyában. A tanuk is megerősíték a vallomását. A törvénytészi is tekintetbe vette a büntetlen előéletet, s a bűntényénél előforduló számos enyhítő körülményt. A nyugodt lelki állapot nem volt

e nő birtokában, midőn tettét elkövette, hisz a ház, mely a szülés természetes következménye, s mely a törvénytelen anyánál a megelőző lelki vihar által még fokozódik — nagyban befolyt a tett elkövetésére. Hozzájárult a teljesen érzet ember-társai és rokonai érzeteket megvetése s leginkább a nyomor, mely a kétségbeesésig

üzte őt. Már alig tudott élni harmad magával, mit csináljon akkor, ha négyen vannak. A törvényszék mindezeket tekintetbe vette, s a gyermekei jövője iránti aggodalom pedig kizárta a higgadt megfontolást. Vádlott tette a btkv. 279. § ában minősülő büntetett tényálladéka alá vonható. Azonban töredelmes beismerése, büntetlen előléte,

nyomasztó helyzete, gyermeke jövője miatti elkeseredettsége, melyben tettét elkövette; ártatlan családja, mely már is a vármegye eltartására szorult — tekintetbe vételével két és fél évi fegyházra ítélte, miben a vádlott megnyugodott, a kir. ügyész pedig fellebbezett.

Franciscus.

Az aradi magyar állami érem.

— Irta: Vay Károly gróf. —

A kiállítások rendkívül nagy, előnyös befolyása a különféle találmányok megbíráására ösmert dolog. A kiállításokon tizezrek, sőt néha milliók szemlélik meg a közhasznú találmányokat, melyeknek többé-kevésbé kitűnő volta fölött a kiállítás bíráló-bizottsága dönt. Ez okból rendkívül fontos az érdem jutalmazására és a közérdek szolgálására, hogy ezen bíráló-bizottság becsületes, szakértő, elfogulatlan egyenként álljon; mert ellenkező esetben a hozott bírálat képes vajmi nagy, jelentékeny kárt okozni nemcsak a méltatlanul mellőzött gyártmány kiállítójának, illetőleg gyárosának, hanem, s ez még sajnósabb! még nagyobb kárt okozni a közügyeknek: a jobb, a kitűnőbb rovására, a kevésbé jó, sőt talán a selejtes gyártmány lévén kitértetve.

Minden jó hazafi tehát elégedettséggel veszi tudomást arról, ha a kiállítások bíráló-bizottságai a legjobbat, a legkiválóbbat tüntetik ki a megfelelő jutalommal!

Önkénytelenül ez jutott eszembe, midőn a nemrég nagy eredménnyel befejezett aradi kiállítás bíráló-bizottságainak működését, jutalomkiosztásait olvastam. Szerenészes kiállítás! melynek bíráló-bizottságai megfelelték a hozzájuk méltán fűzött várakozásoknak. Kiváltképp áll ez azon bíráló-bizottságról, mely a korszerű találmányok egyik legesleghasznosabbja fölött volt hivatva szakértői bírálatot mondani; értem, a tüztöltőszerek fölött.

Az aradi kiállítás bíráló-bizottsága a magyarországi tüztöltőszerek között Tarnóczy Gusztáv országgyűlési képviselő nagyszerű tűzfecskendőgyárának remek gyártmányait nemcsak a legkitűnőbbnek találta és nyilvánította ki, hanem az összes magyarországi gyártmányok között egyedül azokat ítélte meg oly kiváló-minőségűeknek, amelyek tökéletesen méltók a legnagyobb kitüntetés: az állami-ezüst-nagy-érem odaítélésére.

Az aradi kiállítás bíráló-bizottsága a valódi érdemet jutalmazván a legfőbb kitüntetéssel, annak bírálatát országgyűlésre, sőt a külföldi illető szakkörre is a legjobb benyomást tette. És ez vajmi természetes; mert a Tarnóczy-féle szabadalmazott tűzfecskendők és másféle tüztöltőszerek már szépen terjednek honunkban, sőt a külföldön is: azok lévén a legegyszerűbb- és legszilárdabb-szerkezetűek, tehát legalkalmasabbak, hogy még avatatlan kezek is elbánhassanak velök, ami megbecsülhetetlenül nagy előnyük, különösen ott, ahol nincs rendes tüztöltősség, — s mindennek daczára a legjutányosabbak.

Vagy kigondolta volna még csak pár év előtt is, hogy lesz oly szerkezet, a mely, ha tűz alkalmával a víz tisztáltsága miatt megakad, fél perc alatt, mint az ajtó, kinyitható, kitisztítható s ismét elzárható. Ezt a legvakmerőbb képzelet sem bátorkodott elgondolni, látván, Európa leghíresebb gyárosai is csak olyan gépeket állítottak elő, a melyeknek kitisztítása szakértőt s jó felőrt követelt; úgy, hogy ha a gép tűz alkalmából: szalmával, falevével, homokkal bedugult, úgy az rendszeren ugyanazon tűznél nem volt többé használható. Ezen óriási hátrány miatt rendkívül sok falu pusztult el.

A tűzfecskendő-gyárosok leginkább csupán a városi viszonyokat tartoták szem előtt; persze! a városokban rendes tüztöltősség és tiszta víz (legtöbb esetben vízvezeték) fölött rendelkeznek. — S így, ha valami, ugye ezen gyönyörű találmány érdemelte meg a szabadalmat; mert nagy, lesújtó károsodástól menti meg az emberiséget.

Igaz, hogy a Tarnóczy-gyárnak még mindig nagy, nehéz küzdelmet kell kiállania, a régi gyárak úgy — a hogyan szerzett hírnevéhez fűzött előítéletekkel s ezen gyárak s műhelyek nagyszámú ügynökeivel, akik semmi alkalmat sem mulasztanak el, miszerint a ná'ok jobb és

olcsóbb gépeket szállít gyárnak s így rájuk nézve, veszélyes versenytársoknak ártassanak. Hiszen! auctor calumniare, semper a'iquid haeret; s így annál nagyobb az illető Jury érdeme, hogy felemelkedett a régi czégek nagyfokú előítéletes vevőinek befolyása fölé s tárgyilagosan bírálta meg az előtte fekvő tárgyakat.

Évszázadunk önmagához méltó befejezést fog ünnepelni. A tizenkilencedik évszázad mérhetetlenül többet mutathat föl a közhasznú találmányok mezején, mint az összes évezredok, a melyek a világ teremtése óta lepörögtek. A tizenkilencedik évszázad ezer meg ezer közhasznú találmánya között a legfontosabbak: a gőz has nálatá gépek hajtására (kiváltképp a gőzhajóknál és a vasutaknál); a különféle varrógépek; a telefon; a vegyszeti találmányok; a villan fűlhasználása; a tüdővész gyógyítása és a tüztöltőszerek nagymérvű tökéletesítése, gyárakban történő előállítás.

Vannak az emberi-társadalomban közhasznú foglalkozások és olyanok, melyek talán közvetve használnak egyben-másban az emberiségnek, noha közvetlenül nem; vannak azután olyan foglalkozások is, a melyek valóban nem mozdítják elő az emberiség javát.

A közhasznú foglalkozások legfontosabbjai közé tartoznak: oly szerek állítani elő, a melyek által az emberi munka termékeit mindezek fölött a tüzvész pusztítása elől kell igyekeznünk megvédeni; tehát a tüztöltőszerek tökéletesítői, gyártói az emberiség legnagyobb jövőjé közé tartoznak, — ha gyártmányait megfélelő áron engedi át a közönségnek, hogy ez által is elősegítsék azok beszerezhetőségét. Persze! az említett főtelt valódi próbaköve az illető tűzfecskendő-gyáros önzetlenségének, hazafiasságának, emberszeretetének; mert gyártmányai elárulásánál tünik az ki, vajjon megemléskszik e az őt méltán megillető polgári-keresettel vagy pedig oly, szerfölött drága vételárakat szab tűzfecskendőikre, hogy szinte nyuza a rászorult közönséget?*)

Az aradi pompás kiállításon tizezrek győztek meg arról, hogy Tarnóczy Gusztáv országgyűlési-képviselő, kitűnő gyártmányai nemcsak legjobb tüztöltőszerei az egész országnak, hanem arról is, hogy azok vételárait a nevezett gyártulajdonos oly jutányosokra szabta, miszerint az ő gyártmányai sokkal olcsóbbak, mint azon néhány műhely s kisebb-szerű gyáriféle ódon-rendszerű készítményei, amelyek az aradi kiállításon a Tarnóczy-féle pompás tüztöltőszerekkel „a legjobb” dicsőségéért versenyeztek. Nemcsak a legolcsóbbak, de a legjobbak is ezen tüztöltőszerek; s így a községek legörömebben azokat vásárolják: s ez annál érthetőbb, mert a szakértők azokat még jóval drágábban és szívesebben is megvették volna, mint az eddigi kapható alárendelt minőségűeket más gyárakból, ha ezen két áru között kellett volna választaniok. Hát bizony ez nemcsak azt bizonyítja, hogy Tarnóczy Gusztáv igen nagy tökélet, szakértelmet fektetett tűzfecskendő-gyárába: hanem, azt is, hogy ez ügyet speciális tanulmánya tárgyává téve, azt lelke teljes erejével karolta föl. Nagy örömmel várjuk a legközelebbi külföldi kiállítást, hol ezen gépei okvetlen feltűnést fognak kelteni hazán: iparjának fejlődése iránt.

Ezen gyár a vevőnek olcsóbb árakat képes nyújtani, mint az összes, többi magyarországi tűzfecskendő-műhelyek s gyárifélek; s így ezen körülmény azt bizonyítja, hogy Tarnóczy Gusztáv oly nemes hazafi, a ki a közérdeket ez irányban is buzgó, önzetlenül szolgálja. Mindezt most megállapítani azért is

*) Örvendünk, hogy méltán ünnepelt közgazdasági Iró-társunk lendületes tollal közlihetjük ezen pompás, kéredekű cikket. A szerző azon főri család jeles tagja, mely már igen számos tehetségeket ajándékozott nemzetségének. Nagyatja: Vay Abraham gróf, máramrosi főispán, a „Magyar Tudományos Akadémia” egyik főalapítaja 40,000 forinttal (Széchenyi István gróf tette az első, a nevezett főri pedig azután a második alapítványt); első unokanövéré pedig Csáky Albin gróf vallás- és közoktatás-ügyér nagytehetségű, szellemes neje.

A szerk.

időszert: mert a tél ajtóknál előtt berzenkedik; az idejű termés asztalokba és kizlakba rakva a mezőgazda szertűskertjében, udvarán fekszik; a legkisebb vigyázatlanság tehát: égőgyufával, izzó hamuval, füstölő pipával, — nemcsak az illető község idejű termésének nagy részét, sőt talán! az egészét, — hanem magát a községet is pusztulással fenyegeti, sujtja.

Fokozott mérvben szükséges lát, hogy minden község mielőbb szerezzen be magának jó tüztöltőszereket. Már pedig az ily bevásárlásnál szükséges hogy a község-előjáró-ág egészen rájékozza legyen a tüztöltőszerek mostani áráról; s így oly táblázati kimutatás mely az ország összes gyártmányainak ez időszertű árait elénk tárja, bizonyára közérdekű.

Mióta a vasutak nálunk is jelentékenyen szaporodtak, (kivált a zónajegyek áldásos hatása következtében) hónapról-hónapra többen többen utaznak föl a vidékről Budapestre, hogy bevásárlásaikat s személyesen eszközöljék. Az elmúlt karácsonyi ünnep alkalmából bizonyára tíz-husz-harmincezer vidéki volt e végett a fővárosban. De másrészt a községek nagy száma most szerezzen be tüztöltőszereit, jó szolgáltatást teszünk lapunk illető olvasóinak, midőn figyelmzettjük őket a legkitűnőbb s legolcsóbb tűzfecskendőkre és tüztöltőszerelekre, melyek (a pompásan sikerült aradi kiállításon, rendezett összehasonlító verseny alkalmával az összes kiállított és versenyzők között a legfőbb díjjal, a nagy állami ezüst-éremmel és díszoklevéllel lettek kitüntetve) Tarnóczy Gusztáv országgyűlési képviselő tűzfecskendőgyárában (iroda: váci körút 79. sz.) szerezhetők be.

Az országban jelenleg működő nagyobb műhelyek s gyárak, melyek tüztöltőszerek készítésével, illetőleg gyártásával foglalkoznak, legutóbbi árjegyzékeik szerint, árai következők:

Tüztöltő sisak: Walser 5 frt, Geitner 3 frt 95 kr, Seltenhofer 4 frt 50 kr, Tarnóczy 3 frt 90 kr

Bőrsapka: W. 1 frt, G. 1 frt 10 kr, S. 1 frt 20 kr, Tarnóczy 1 frt. Mászóv: W. 7 frt, G. 7 frt S. 6 frt, Tarnóczy 5 frt 90 kr.

Szivattyú év: W. 1 frt 50 kr, G. 1 frt 45 kr, S. 1 frt 50 kr, Tarnóczy 1 frt 35 kr.

Mászóváltá tászkával: W. 4 frt 25 kr, G. 4 frt 20 kr, S. 4 frt 40 kr, Tarnóczy 3 frt.

Szivattyúsáltá-tászkával: W. 3 frt, G. 3 frt 50 kr, S. 4 frt, Tarnóczy 3 frt.

Mászóváltá: W. 3 frt 50 kr, G. 3 frt 25 kr, S. 3 frt 60 kr, Tarnóczy 3 frt 10 kr.

Kéhangú-jelző: W. 3 frt 50 kr, G. 2 frt 50 kr, S. 3 frt 50 kr, Tarnóczy 2 frt.

Kender-tömlő: W. 1 frt 10 kr, G. 1 frt 20 kr, S. 1 frt 10 kr, Tarnóczy 85 kr.

Tömlő csavarok: W. 5 frt 50 kr, G. 6 frt 50 kr, S. 6 frt, Tarnóczy 5 frt 50 kr

Dugó-létrák: W. 24 frt, G. 30 frt, Tarnóczy 12 frt Lecomobil-fecskendő: W. 70 frt, G. 70 frt, S. 90 frt, Tarnóczy 60 frt.

Kétkerekű ta goncza-fecskendő (szívómű nélkül) W 340 frt, csak (92 mm, s így nem szabad községeknek vásárolnia.) G. 300 frt, (csak 80 mm, s így nem szabad községeknek vásárolnia) S. 500 frt. 100 mm), Tarnóczy 100 (mm). 200 frt (szívóművel)

Kétkerekű mozdony-fecskendő: W. 600 frt. G 675 frt. S. 600 frt. Tarnóczy 500 frt.

Négykerekű nagy falusi-fecskendő (2 ülésel) W 720 frt, G. 800 frt, S. 675 frt, Tarnóczy (négy ülésel) 600 frt. Négykerekű „váosi” fecskendő: W. 800 frt. G 800 frt. S. 725 frt Tarnóczy 700 frt.

Vázhordó-kocsi W. 280 frt. G. 250 frt. S. 250 frt, Tarnóczy 220 frt.

Ezen összehasonlító táblázat kézzel foghatólag bizonyítja, hogy mind-nütt legjobbnak bizonyult a Tarnóczy-féle gyártmányok egyuttal a legolcsóbbak. Persze! az szintén kitűnik ez n összehasonlító-táblázatból, hogy amíg a Tarnóczy-féle gyár nem létezett, ilyenmü bevásárlásoknál a vevőket ugyancsak kegyetlenül sarcozták meg.

KOVRIK JÁNOS

FÖTÉR (TORDÁN)

Fűszer-, Liszt- és Festék-Üzlete.

Ajánlom a n. é. közönségnek nagy raktáromat
Cukor és többféle Kávék,
RUM, LIQUEURÖK, THEAK,
Brázai-féle Sósorszesz,
olajba tört festékek, ásványos gyógyvizek és gazdasági magvak
a legjutányosabb ár és pontos kiszolgáltatás mellett.

Megkivánom jegyezni, hogy Petroleumot (Photogén)
üzletben nem tartok, minélfogva fűszer és kávé árúim
a Petroleum szagtól mentesek.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

(2-6)

Alólírott van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint Torda városában Egyházfalva-utca 22 sz., saját házamnál levő

BUTOR-RAKTÁRT

kibővítettem s azt ujonnan berendeztem.

Raktáromban kaphatók mindennemű töltött és fabutorok, szalon, ebédlő és hálószoba berendezések, jute, ripsz, bouretszövet butorbehuzók, heverő és nyugvó diványok, ruha, kredenz, mosdó s könyvszekrények, szalon, ebédlő, kártyázó, író, öltöző- és varrósasztalok, diófa, és aranyramájú tükrök, ablakfüggönyök, carnizok.

NADÜLÉSÜ HAJLITOTT SZÉKEK

rendkívüli olcsó árban minden színben s minden egyéb e szakmához tartozó kellékek és szerelvények.

Midőn vállalatomat szíves pártfogásába ajánlom, számos látogatásért esedezem.

NÉMETHY JÓZSEF,
butorraktár-tulajdonos.

(2-*)

SCHUSTER GYÖRGY

TORDA, Fötér.

Ajánlja a n. é. közönség b. figyelmébe 10 év óta fennálló dúsan ellátott

Vas-, Fűszer- és Magkereskedését,

Gazdasági és Varrógépraktárát.

A t. gazda-közönség különös figyelmét felhívom a nálam folyton kapható legújabb szerkezetű és igen czélszerűnek bizonyult amerikai

kézi kukoricza-morzsológépekre,

melynek darabját 3 frtba számítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

(2-*)

REGÁLÉ-KÖTVÉNYEKET

vagy

Járadék-szelvényeket

lehetőleg legjobb árban vásárolja, illetőleg a még ki nem utaltakra olcsó kamat mellett előleget ad

a tordai takarékpénztár-részvénytársulat.

(1-*)

A t. közönség figyelmébe ajánlom!

A legmeghízhatóbb és leghíresebb külföldi orvos-tanárok rendelvényei szerint általam készített szájbüszket, melyeknek jóságáért és hatásáért kezkeskedem.

Nevezetesen nem eléggé dicsérhetők:

Thymol
80 kr.

Phenol
50 kr.

Pirethro salicyl
70 kr.

Antisepticus
35 kr.

SZÁJBÜSZKÉK,

melyek használata által nem csak fogfájás nem jön elő, de a kellemetlen szájbüsz is megszüntetik, általában minden szájrübeli bántalmaknál igen kitünő hatásuk.

Továbbá az ezekhez tartozó:

Thymol
60 kr.

Pirethro Salicyl
60 kr.

Gyöngy
50 kr.

Dr. Heider
50 kr.

FOGFOROKÁT,

melyek mint a szájbüszek rendes használat után a fogakat hóhérré, a foghúst egészséges pirossá teszik és a száját conserválják. — Végül minden kétséget kizárólag ajánlom már számos köszönő nyilatkozatot kiérdemelt:

Myriophillum,
50 kr.

OPIAT,
50 kr.

FOGCSEPPJEIMET,

melyek minden más fogcsepppek hatását felülmúlják.

Ezeket kívül minden jobbnak ismert bel- és külföldi különlegességek raktáron tartatnak; kívánatra árjegyzékkel is szolgátok. A megjegyzett árakon felüli 15 kr előleges postadíj beküldése után, bármennyi czikk csomagolás felszámitása nélkül portamentesen fog elküldetni vidéki rendeléseknél.

—Raktár: GAJZÁGÓ RÓBERT gyógyszerésznél Tordán.—

(2-*)

BERNÁD és POLONYI

TORDÁN.

Ajánlják a nagyérdemű közönség becses figyelmébe dúsan berendezett

Fűszer-, Festék-, Liszt-, Mag- és Gyarmatáru-Kereskedésüket,

Császárolaj és Petroleum Raktárukat

Jutányos ár! a legjobb minőségű árucikkékek és pontos kiszolgáltatás; legfinomabb cukor, Cuba, gyöngy Ceylon és Portorico kávék; mindennemű fűszerárak.

A nagyváradi László-gőzhengermalom elismert kitünőségű lisztei, valódi francia csokoládék, czukorkák, teasütemények, legfinomabb rumok és theak, budai vörös, aszu és pezsgőborok. Legelsőbb rendű magy. és francia Cognacok és Likörök. Ugyisintén a közelítő idényre, jótállás mellett, arankamentes valódi francia és magyar luczerna magvakat, kitünő takarm. repák és bükköny, minden egyéb gazdasági és kertü vetemény- és virágmagvakat.

Kiváló tisztelettel

BERNAD és POLONYI.

(2-6)